

ÜSTÜN ZEKALI VE YETENEKLI ÖĞRENCİLERİN MARAŞ'IN KURTULUŞUNA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİ VE GÖRÜŞLERİ

The Level Of Knowledge And Views Of Gifted Students About The Liberation Of Maraş

Halil BOLAT

Milli Eğitim Bakanlığı, halil.bolat@gmail.com, Çorum/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4726-5351>

ÖZET

Üstün zekalı ve yetenekli öğrenciler gelecekte ülkenin önemli noktalarında olacaklarından tarihlerini bilmeleri ve ülke topraklarının korunması konusunda duyarlı olarak eğitilmelidirler. Bu araştırmanın amacı; üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin Maraş'ın işgali ve kurtuluşuna yönelik bilgi düzeylerini ve görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Araştırma bir bilim ve sanat merkezinde 36 kız, 35 erkek olmak üzere toplam 71 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Bu öğrenciler hem ortaokul 5. sınıfa hem de BİLSEM'e devam etmektedirler. Araştırmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen "İşgalden Kurtuluşa Maraş" adlı etkinlik formu ile toplanmıştır. Etkinlik için dört kavram karikatürü hazırlanmıştır. Her kavram karikatürü içinde iki soru hazırlanarak öğrencilere uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin Maraş'ın kurtuluşu ile ilgili ortamın üzerinde bilişsel bilgiye sahip olduğu, büyük oranda Sütçü İmam'ı tanıdıkları ve vatan topraklarının korunması konusunda duyarlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üstün zekalı öğrenci, sosyal bilgiler, Maraş'ın kurtuluşu

ABSTRACT

Since gifted and talented students will be in important points of the country in the future, they should be educated sensitively to know their history and to protect the country's territory. The aim of this research; To reveal the knowledge and views of gifted students about the invasion and liberation of Marash. The research was carried out in a science and art center with a total of 71 students, 36 girls and 35 boys. These students attend both middle school 5th grade and BİLSEM. The data in the study were collected with an activity form called "Marash from Occupation to Liberation" developed by the researcher. Four concept cartoons were prepared for the activity. Two questions were prepared for each concept cartoon and applied to the students. As a result of the research, it was concluded that the students had above-average cognitive knowledge about the liberation of Marash, they mostly knew the Sütçü İmam and were sensitive to the protection of the land of the country.

Key Words: Gifted student, social studies, liberation of Marash

1. GİRİŞ

Alanyazında üstün zekalı veya özel yetenekli olarak adlandırılan kavramla ilgili farklı tanımlara rastlanılmaktadır. Ancak genel olarak üstün zeka veya özel yeteneklilik " bireyin doğuştan getirdiği ve çevreyle gelişen fiziksel, bilişsel, sosyal, duygusal, estetik ve dil gelişimi gibi alanların bir veya birkaçında yada tamamında yaşlılarından ileri düzeyde olma durumu" olarak tanımlanmaktadır (Baykoç, 2011). Üstün zekalı ve özel yetenekli öğrencilerle ilgili bir tanımda Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesinde yer almaktadır. Yönergeye göre üstün zekalı ve özel yetenekli birey "özel akademik yeteneğe sahip, sanat, liderlik ve yaratıcılıkta önde, soyut fikirleri anlayabilen, bağımsız hareket etmeyi seven ve yaşlılarına göre yüksek düzeyde performans ortaya koyan birey olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2018a). Kısaca üstün zekalı ve yetenekli birey bilişsel, duyuşsal, sosyal ve fiziksel gelişim gibi özellikler bakımından yaşlılarından ileri düzeyde olan birey olarak tanımlanabilir.

Bir ülkenin geleceği için önemli beklentilerin bulunduğu üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin doğru bir şekilde eğitilerek değerlendirilmesi, ülkenin tüm toplumsal değerlerine katkı sağlar. Bu öğrenciler doğru bir şekilde eğitilmezlerse önemli olumsuz sonuçlar ortaya çıkabilir. Bu nedenle bu öğrencilerin doğru eğitilmesi önem taşımaktadır (Bilgili, 2000). Bu öğrencilerin eğitimlerinde bilim ve sanat merkezleri (BİLSEM) önemli bir yere sahiptir. Öğrenciler BİLSEM'in tanılama sürecine, okuldaki sınıf

öğretmenlerinin dolduracağı form ile dahil olmakta grup tarama uygulaması ve bireysel değerlendirme ile süreç devam etmektedir (MEB, 2019). Üstün zekalı ve yetenekli olarak tanımlanan öğrenciler BİLSEM’lerde beş farklı programa devam etmektedirler. Bu programlar sırasıyla; uyum programı, destek eğitim programı, bireysel yetenekleri fark ettirme programı, özel yetenekleri geliştirme programı ve proje üretimi ve yönetimi programıdır (MEB, 2018a). Bu programlar dahilinde zenginleştirilmiş eğitim programları kullanıldığından (Doğan ve Paydar, 2020) bu öğrencilerin eğitiminde farklı yöntem tekniklerden faydalanılmasının gerekli olduğu söylenebilir.

Üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin eğitiminde konuların özellikleri de dikkate alınarak farklı öğretim yöntemleri ve teknikleri kullanılabilir. Bu yöntem ve teknikler arasında düz anlatım, soru cevap, tartışma, münazara, gezi-gözlem, dramatizasyon, istasyon, beyin fırtınası, altı şapkalı düşünme tekniği yer almaktadır (Mertol, 2015). Üstün veya özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde bu yöntem ve tekniklerin yanı sıra kavram karikatürleri de kullanılabilir.

Kavram karikatürleri eğitimde farklı derslerde kullanılan görsel öğelerdir ve Dabell (2008) tarafından konuşma balonları içerisindeki konuşmaları sunmak için kullanılan karikatür tarzı bilişsel çizimler ve görsel uyumsuzluklar olarak tanımlanmaktadır. Kavram karikatürleri, öğrencilerin bir konu ile ilgili düşüncelerini ortaya çıkarmak, daha kapsamlı ve geniş boyutlu düşüncelerini desteklemek ve farklı bakış açılarını ortaya çıkarmak amacıyla kullanılmaktadır. Kavram karikatürlerinde mizah ve hiciv kullanılmaz. Yazılı bir metin diyalog formunda görsel uyarıcı ile birleştirilir. Bu diyalogun kullanımı bilimsel olarak kabul edilebilir olan bir veya daha fazla görüş dahil olmak üzere alternatif fikirleri sunma fırsatı yaratır. Ayrıca kavram karikatürleri bilginin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesini sağlar (Keogh ve Naylor,1999).

Alan yazın incelendiğinde kavram karikatürlerinin akademik başarı ve tutumlara etkisini belirlemeye yönelik çalışmalara rastlanmıştır. Bu çalışmalardan bir kısmı akademik başarıyı olumlu yönde etkilediğini Akengin ve İbrahimoglu, 2010; Alkan, 2010; Kılıç Özün, 2010; Baba, 2012; Karakuş, Palaz, Kılcan ve Çepni, 2012; Koçoğlu, 2012; Sidekli, Er, Yavaşer ve Aydın, 2014; Topcubaşı ve Polat, 2014; Balcı, 2018, bir kısmı da tutumları olumlu yönde etkilediğini Ünsal, 2007; Akengin ve İbrahimoglu, 2010; Kılıç Özün, 2010; Koçoğlu, 2012, Balcı, 2018 ortaya koymaktadır.

Kavram karikatürleri, öğrencilerin bağımsız düşünme becerisi kazanmalarını ve fikirlerini özgürce ifade etmelerini de sağlar (Foley, Boylan ve McTearnan, 2011; Yin, Bing ve Zakariya, 2016). Aynı zamanda karikatürler derslerde kullanılabilir görsel materyaller olarak öğrencilerin derse olan ilgilerini arttırabilir ve kendilerini rahat hissetmelerini sağlayabilir. Bu bağlamda kavram karikatürlerinin üstün zekalı ve özel yetenekli öğrencilerin düşüncelerini özgürce ifade etmelerini ve bilgilerini rahatlıkla ortaya koymalarını sağlayacağı düşünülebilir. Kavram karikatürleri, bir konu hakkındaki görüşleri ve nedenleri tartışmak amacıyla da kullanılabilir (Baysarı, 2007). Bu kullanım alanı sosyal bilgiler dersinde tarih konuları da olabilir. Bu konular aracılığıyla öğrencilerde milli bilinç ve tarihsel duyarlılık geliştirilebilir.

Sosyal Bilgiler öğretim programında, dikkat edilmesi gereken noktalardan biri de öğrencilerde millî ve dinî bayramlar, mahallî kurtuluş ve kutlama günleri, önemli olaylar, belirli gün ve haftalardan yararlanılarak öğrencilerin tarihsel duyarlılığı ve milli bilinçleri geliştirilmelerinin sağlanması olarak belirtilmektedir (MEB, 2018b). Bu bağlamda Maraş’ın düşman işgaline uğraması ve işgalden kurtulması ilkökul ve ortaokul öğrencileri açısından önem taşımaktadır. Çünkü Maraş’ın kurtuluşu ile Kuvayı Milliye birlikleri, hem mahalli açıdan hem de ulusal açıdan Kurtuluş Savaşımızda önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle kavram karikatürleri yoluyla öğrencilerin Maraş’ın işgali ve kurtuluşuna yönelik bilgi düzeylerini ve görüşlerini ortaya çıkarmak araştırmanın gerekçesini oluşturmaktadır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu bağlamda araştırmanın amacı; üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin Maraş’ın işgali ve kurtuluşuna yönelik bilgi düzeylerini ve görüşlerini ortaya çıkarmaktır.

2. YÖNTEM

Üstün zekalı veya özel yetenekli öğrencilerin Maraş’ın işgali ve kurtuluşuna yönelik bilgi düzeylerini ve görüşlerini ortaya çıkarmanın amaçlandığı çalışmanın bu bölümünde araştırma desenine, çalışma grubuna, veri toplama aracına ve verilerin analizine yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim bize tamamen yabancı olmayan ancak anlamını tam olarak kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalarda kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmada da üstün zekalı veya özel yetenekli öğrencilerin Maraş'ın işgali ve kurtuluşuna yönelik bilgi düzeylerini ve görüşlerini ortaya çıkarmak amaçlandığından araştırmanın olgu bilim deseni olduğu söylenebilir.

2.2. Çalışma Grubu

Bu çalışma, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş il sınırları dışında yer alan bir bilim ve sanat merkezinde 36 kız, 35 erkek olmak üzere toplam 71 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Üstün zekalı ve yetenekli öğrenciler özel eğitime tabi öğrenciler kategorisinde değerlendirildiğinden BİLSEM'lerde öğrenci gruplarının Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi'ne göre 10'u geçmemesine dikkat edilir (MEB, 2018a). Bu nedenle uygulama ve verilerin toplanması 12 farklı gruba devam eden öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Bu öğrenciler hem ortaokul 5. sınıfa hem de BİLSEM Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme Programına devam etmektedirler.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin Maraş'ın işgali ve kurtuluşuna yönelik bilgi düzeylerini ve görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla öncelikle Maraş'ın işgali sürecinde yaşanan olayların kronolojik sıralaması yapılmıştır. Daha sonra bu olayları yansıtan dört farklı kavram karikatürü çizilmiştir. Karikatürlerin çizimleri için bir görsel sanatlar öğretmenine gerekli açıklamalar yapılmış ve öğretmen tarafından çizimler gerçekleştirilmiştir. Çizimlerin ardından "İşgalden Kurtuluşa Maraş" adlı etkinlik için üzerinde karikatürlerin ve her karikatürle ilgili iki sorunun yer aldığı çalışma kağıdı hazırlanmıştır. Hazırlanan karikatürler ve sorular iki alan uzmanına gönderilerek uzman görüşü alınmıştır. Gelen uzman görüşleri doğrultusunda çalışma kağıdına son hali verilmiştir. Çalışma kağıdında her karikatür ve ait olduğu sorular ayrı ayrı kağıtlara basılmıştır. Çalışma kağıtları çoğaltılmış her grupta her öğrenciye sırasıyla bir çalışma kağıdı verilerek etkinlik gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere verilen karikatürü incelemeleri ve soruları verilen karikatüre göre cevaplamaları istenmiştir. Ancak cevaplama işleminden önce ve sonra karikatürle ilgili gerekli açıklamalar yapılmış, cevaplama için öğrencilere yeterli süre verilmiştir. Sorular öğrenciler tarafından cevaplandıktan çalışma kağıtları toplanmış, karikatürler etkileşimli tahtaya yansıtılarak sınıfta cevaplanmış ve tartışılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada öğrencilere sorulan 1, 2, 5 ve 7. sorularda öğrencilerin Maraş'ın kurtuluşu ile ilgili bilgi düzeyleri diğer sorularda ise öğrencilerin işgal ve kurtuluşa yönelik görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu nedenle araştırmadan elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmanın 1, 2, 5 ve 7. sorularında frekans ve yüzdeler yer verilmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar eğitim bilimleri alanında doktora eğitimine sahip ikinci bir uzmana da analiz ettirilerek araştırmanın güvenilirliğine katkı sağlanmıştır.

Araştırmada öğrencilere sorulan 3, 4, 6 ve 8. sorularda yapılan analizden sonra öğrencilerin cevaplara doğrudan alıntı olarak bulgularda yer verilmiştir. Doğrudan alıntıda analize alınma sırasına göre cevabı veren öğrenci ve cinsiyeti parantez içinde belirtilmiştir. Örneğin "Ö1, E" ifadesinde Ö1 öğrenci sırasını, E ise öğrencinin erkek öğrenci olduğunu, "Ö7,K" ifadesinde Ö7 öğrenci sırasını K ise öğrencinin kız öğrenci olduğunu göstermektedir.

3. BULGULAR

Araştırmada öğrencilere sorulan ilk soru Maraş'ın işgalinin hangi anlaşmaya dayanılarak yapıldığı sorusudur. Bu soruya ait bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Mondros Ateşkes Anlaşması Sorusuna Ait Bilgiler

	f	%
Doğru cevap veren öğrenci	43	60,6
Yanlış cevap veren öğrenci	28	39,4

Tablo 1'de görüldüğü gibi öğrencilerden 43'ü yani %60,6'sı bu soruya doğru cevap verirken, 28'i yani %39,4'ü yanlış cevap vermiştir.

Araştırmada öğrencilere sorulan ikinci soru “Maraş’ı önce daha sonra işgal etmiştir.” şeklindedir. Bu soruya ait bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Maraş’ı İşgal Eden Devletlere Yönelik Soruya Ait Bilgiler

	f	%
Her iki boşluğu hatalı dolduran öğrenci	30	42,3
Sadece İngiltere boşluğunu doğru dolduran öğrenci	0	0,0
Sadece Fransa boşluğunu doğru dolduran öğrenci	17	23,9
Her iki boşluğu doğru dolduran öğrenci	24	33,8

Tablo 2’ye göre Maraş’ı işgal eden devletlerin her ikisine de hatalı cevap öğrenci sayısı 30 (42,3), sadece Fransa cevabını doğru veren öğrenci sayısı 17 (23,9) ve her iki boşluğa da doğru cevap veren öğrenci sayısı 24 (%33,8) olarak belirlenmiştir.

Öğrencilere sorulan üçüncü soru Maraş Kalesi’ne Fransız bayrağı dikilmesi ile ilgilidir. Öğrenciler “Bu durumda Türkler ne yapmış olabilir?” sorusuna çoğunlukla savaştıkları ve Türk bayrağını tekrar kaleye asmış olabilecekleri yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerden dört tanesi Kuvayı Milliye birliklerinin kurulduğu, üç tanesi önce sessiz kalıp sonradan saldırdıkları, iki tanesi de hiçbir şey yapmadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerin verdiği cevaplardan bazıları şu şekildedir.

“Türkler canımı hiçe sayıp savaşmış olabilir.” (Ö54, E)

“Türkler kaleye yönelmiş ve bayrağı tekrar asmışlardır.” (Ö22, K)

“Kuvayı Milliye çeteleri oluşturup düşmanlarla savaşmışlardır.” (Ö60, E)

“İçten içe itiraz etmiş fakat Fransızlardan korkarak bunu açık edememiş fakat daha sonra baş etmeye başlamış olabilirler.” (Ö66, K)

“Hiçbir şey yapamamışlardır. Çünkü Mondros Ateşkes Anlaşması’nı imzaladılar.” (Ö12, K)

Öğrencilere sorulan dördüncü soru “Siz olsaydınız bu durumda ne yapardınız? Neden?” şeklindedir. Öğrenciler bu soruya çoğunlukla Fransızlarla mücadele edecekleri yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerden biri silah üretir, asker yetiştirirdim, biri savaşanlara destek olurdu cevabını verirken üç öğrenci kaçacağı yönünde görüş belirtmiştir. İki öğrenci de bu soruya cevap vermemiştir. Öğrencilerin verdiği cevaplardan bazıları şu şekildedir.

“Elimde ne var ne yok saldırdım. Zaten daha ne kaybedebilirim ki?” (63, E)

“Ben ülkem için canımı hiçe sayıp bayrağım için savaşırdım. Çünkü hem kendi hem de diğer kuşaklara güzel bir gelecek bırakmak için.” (54, E)

“Ben silah üretirdim. Çünkü savaşa gidemeyeceğim için onun yerine silah üreterek yardım ederdim. Birde askerlik ile ilgili kitaplar okuyup asker eğitirdim. Sonuçta asker yetersiz olabilirdi. Bende asker olamayacağıma göre asker eğiterek yardım ederdim.” (Ö71, K)

“Ben koşu koşu kaçırdım hatta canımı seven kaçsın” diye de bağırırdım. Çünkü böyle şeylerden korkarım.” (Ö18, K)

Öğrencilere sorulan beşinci soru “Maraş’ta düşmana ilk kurşunu sıkan ve Maraş’ın kurtuluşunda etkili olan kişi kimdir?” şeklindedir. Bu soruya ait bulgular Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Maraş’ta İlk Kurşunu Sıkan Kişi Sorusuna Ait Bilgiler

	f	%
Doğru cevap veren öğrenci	49	69,0
Yanlış cevap veren öğrenci	22	31,0

Tablo 3’e göre Maraş’ta düşmana ilk kurşunu sıkan ve Maraş’ın kurtuluşunda etkili olan kişi kimdir? Sorusuna Sütçü İmam olarak doğru cevap veren 49 (%69) yanlış cevap veren 22 (%31) öğrenci bulunmaktadır.

Öğrencilere üçüncü karikatür ile ilgili sorulan diğer soru “Siz olsaydınız bu olay karşısında ne yapardınız? Neden?” sorusudur. Öğrencilerden bir tanesi bu soruya cevap vermemiş, üç öğrenci halkı örgütledikten sonra Fransızlarla müdahale edeceğini, diğerleri ise Sütçü İmam’ın yaptığını yapacağını belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplardan bazıları şu şekildedir;

“Durun! Maraş Türklerindir. Fransızlar bizi yönetemez! Der, Fransızlara kurşunu sıkardım. Çünkü Fransızların bizi yönetmesini hiç ama hiç istemem.” Ö3 K

“İlk kurşunu ben atardım. Çünkü bu Türk kadınına bir hakaret ve ben de bir kadın olarak onlara hadlerini bildirirdim.” Ö62 K

“Halkı bir toplantıya çağırır olayı anlatır ve beraber saldırırdık.” Ö69 E

Öğrencilere verilen dördüncü karikatür Kuvayı Milliye ile ilgili olup sorulan yedinci soru “Türk halkının bu mücadelesine ne ad verilmiştir?” şeklindedir. Bu soruya ait bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Kuvayı Milliye Olgusunun Bilinmesine Ait Bilgiler

	f	%
Doğru cevap veren öğrenci	51	71,8
Yanlış cevap veren öğrenci	20	26,2

Tablo 4’e göre Türk halkının mücadelesine verilen isme Kuvayı Milliye olarak doğru yanıt veren öğrenci sayısı 51 (%71) doğru yanıt veremeyen öğrenci sayısı ise 20 (%26,2)’dir.

Öğrencilere dördüncü karikatür ile ilgili sorulan diğer soru “Siz olsaydınız bu halkla birlikte hareket eder miydiniz? Neden? Cevabınız evet ise nasıl bir katkı sağladınız şeklindedir?” şeklindedir. Öğrencilerin tamamı halkla birlikte hareket edeceğini belirtmiştir. Neden olarak da ülkenin işgalden kurtarılması gerektiğini belirtmişlerdir. Destek olarak da öğrencilerin büyük bir kısmı taş, sopa, kazma, kürek, bıçak gibi malzemelerle destek olacağını belirtirken küçük bir kısmı ise yiyecek ve kıyafet yardımı yapacağını belirtmiştir. İki öğrenci sağlık yardımı iki öğrenci de Kuvayı Milliye birliklerine haber desteği vereceklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin verdiği cevaplardan bazıları şu şekildedir.

“Tabiki katılırdım. Düşman ülkemizi işgal etmiş, halk ayaklanmış. Bende yan gelip yatayım. Hiç olur mu? En azından 5 – 6 tane taş atarım, halka destek olurum.” Ö49 E

“Cevabım evet. Şöyle bir katkı sağladım. Onlara cephaneye, yiyecek, kıyafet götürürdüm. Nedeni de Şu: Eğer o millet olmasaydı belki Adana, Mersin, Antep, Maraş, Urfa topraklarımız arasında olmayabilirdi.” Ö4 K

“Evet, ederdim. Çünkü ben Türküm ve onlara yardım etmem lazım değil mi? Onlara elimden geldiğince yardım ederdim. Yaralananları iyi hale getirmeye çalışırdım.” Ö24 E

“Evet. Çünkü, benim yurdunda başkaları var. Geride durup habercilik yapardım.” Ö10 E

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin %60,6’sı Maraş’ın işgalinin Mondros Ateşkes anlaşması doğrultusunda yapıldığı bilgisine sahip iken Maraş’ı sırasıyla işgal eden devletlerin hangileri olduğu bilgisine sahip olan öğrenci oranı %33,8’dir. Ayrıca öğrencilerin %69,0’u Maraş’ta düşmana ilk kurşunu sıkın ve Maraş’ın kurtuluşunda etkili olan kişinin Sütçü İmam olduğu bilgisine, %71,8’i ise güney cephesinde halkın Kuvayı Milliye birlikleri adı altında vatanını savunduğu bilgisine sahiptir. Bu durum öğrencilerin Maraş’ın işgali konusunda ortalamanın üzerinde bilgiye sahip olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu durumun öğrencilerin beşinci sınıf olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Çünkü ilkökul dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersi programının Kültür ve Miras öğrenme alanında “Millî Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Millî Mücadele’nin önemini kavrar.” kazanımı yer almakta kazanım biyografi öğretimi bağlamında ele alınmaktadır (MEB, 2018b). Bu kazanım doğrultusunda hazırlanan etkinliklerde Mondros Ateşkes Anlaşması, işgaller ve milli mücadele konuları işlenmekte, Adana, Maraş, Antep, Urfa’nın Fransızlar tarafından işgal edildiği ve Ermenilerle işbirliği yaptıkları açıkça belirtilmektedir. Millî Mücadele kahramanlarından Sütçü İmam’a ve Maraş’ın işgali sırasında yaşanan olaylara da vurgu yapılmaktadır. Bununla birlikte Doğu, Batı ve Güney cephesi işlenmekte, Güney cephesinde Tayyar Rahmiye, Ali Saip Bey, Şahin Bey’in milli mücadeledeki önemine değinilmektedir. Özcan’a (2019) göre Kültür ve Miras öğrenme alanının amaçlarından biri de “millî bilincin oluşturulmasını sağlamaktır.” Ayrıca yeni programda öğrenci merkezli aktif öğrenme yöntem ve tekniklerinin kullanımına (Öztürk ve Kafadar, 2020) önem verilmesi de öğrencilerin bu bilgilere sahip olmalarında etkili olmuş olabilir. Ancak diğer taraftan öğrenciler Maraş’ı işgal eden devletleri bilmekle beraber önce İngilizlerin daha sonra Fransızların işgal ettiği bilgisi boyutunda düşük seviyededirler. Bu durum etkinliklerde Maraş’ın Fransızlar tarafından işgal edildiği ve İngilizlerin işgali boyutuna değinilmemiş olmasından kaynaklanmış olabilir.

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin çoğunluğu Maraş'ın işgaline verilen tepkiyi doğru olarak ifade etmişler, işgal sürecinde kendilerinin yaşıyor olması durumunda Fransızlarla mücadele edeceklerini belirtmişlerdir. Bu durum öğrencilerin yüksek empati becerilerinden kaynaklanmış olabilir. Çitil ve Ataman'a (2018) üstün zekalı ve yetenekli öğrenciler yüksek empati becerisine sahiptir. Ancak üç öğrencinin bu süreçte kendilerinin olmaları durumunda kaçacağını ifade etmesi bir taraftan manidar bir sonuç olmakla beraber öğrencilerin anlık korkularından kaynaklanabilecek bir durum olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Çünkü bu cevabı veren öğrenciler sekizinci soruda halkla birlikte olup Kuvayı Milliye birlikleri içerisinde yer alacaklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin Sütçü İmam'ın yerinde olsaydı O'nun yapacağını yapardık, halkla birlikte olurduk biçimindeki yaklaşımları vatan savunması konusunda duyarlı olduklarını da göstermektedir.

Öğrencilerin vatanın kurtuluşu konusunda duyarlı olmaları ve yarısından fazlasının ortalamanın üzerinde bilgiye sahip olması üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik olumlu tutumlarından kaynaklanmış olabilir. Nitekim Uzun (2006) tarafından yapılan araştırmada üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik olumlu tutumlara sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Birçok araştırmada da tutum ile akademik başarı arasında olumlu bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Ateş, 2008; Baş, Şentürk, Cigerci, 2016; Demir ve Yılmaz, 2014; Uyanık, 2017).

Bu bağlamda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

- ✓ Bu araştırma sadece Maraş'ın kurtuluşu ile ilgili yapılmış ve çalışma grubunu üstün zekalı ve yetenekli öğrenciler oluşturmuştur. Benzer bir çalışma Kurtuluş Savaşı'na yönelik veya diğer tarih konuları ile ilgili yapılabilir. Çalışma grubu olarak daha geniş bir çalışma grubu ve normal zekaya sahip öğrenciler seçilebilir.
- ✓ Bu çalışmada kavram karikatürlerinden faydalanılmıştır. Benzer bir çalışma farklı yöntem ve tekniklerle de gerçekleştirilebilir.
- ✓ Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler etkinliklerde yer alamayan bilgiye sahip değillerdir. Özel yetenekli öğrencilerin zenginleştirilmiş eğitime ihtiyaç duymalarından dolayı sosyal bilgiler konuları ile farklı bilgilere sahip olmaları için zenginleştirilmiş etkinliklere yer verilebilir.
- ✓ Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin çoğunluğunun işgaller konusunda duyarlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin bu duyarlılıklarının devam etmesi için programda gerekli kazanımların devamlılığı sağlanabilir.

KAYNAKÇA

Akengin, H. & İbrahimoglu, Z. (2010). "Sosyal Bilgiler Dersinde Karikatür Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarısına Ve Derse İlişkin Görüşlerine Etkisi", Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(2):1-19.

Alkan, G. (2010). "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kavram Karikatürlerinin Öğrenci Başarısına Etkisi" Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Ateş, M. (2008). "İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Düzeyleri İle Türkçe Dersine Karşı Tutumları Ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki", Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Baba, M. (2012). "İlköğretim Öğrencilerine Vatandaşlık Bilinci Kazandırmada Kavram Karikatürü Kullanımının Etkisi", Yüksek Lisans Tezi, Ondokuzmayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Balcı, S. (2018). "Sosyal Bilgiler Dersinde Yaşayan Demokrasi Ünitesinde Kavram Karikatürlerinin Kullanımı", Doktora Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Baş, G.; Şentürk, C. & Cigerci, F. M. (2016). "Fen Bilgisi Dersine Yönelik Tutum ile Akademik Başarı Arasındaki İlişki" Uluslararası Osmaneli Sosyal Bilimler Kongresi, 12-14 Ekim 2016, Osmaneli.

Baykoç, Necate, (2011). Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitim, Eğiten Kitap, Ankara.

Baysarı, E. (2007). *İlköğretim Düzeyinde 5. Sınıf Fen Ve Teknoloji Dersi Canlılar Ve Hayat Ünitesi Öğretiminde Kavram Karikatürü Kullanımının Öğrenci Başarısına, Fen Tutumuna Ve Kavram*

- Yanulgularının Giderilmesine Olan Etkisi.* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Bilgili, A. E. (2000). “Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi Sorunu”, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 12: 59-74.
- Çitil, M. & Ataman, A. (2018). “İlköğretim Çağındaki Üstün Yetenekli Öğrencilerin Davranışsal Özelliklerinin Eğitim Ortamlarına Yansımaları ve Ortaya Çıkabilecek Sorunlar”, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38(1):185-231.
- Dabell, J. (2008). “Using Concept Cartoons”, Mathematics Teaching Incorporating Micromath, 209:34-36.
- Demir, S. B. & Yılmaz, A. (2014). “Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Ve Sosyal Bilgiler Öğretmenine Karşı Tutumları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” Turkish Studies, 9(2):1705-1718.
- Doğan, A. & Paydar, S. (2020). “Üstün Yetenekli Öğrenciler ile Akranlarının Sayı Hissi Alt Bileşenlerinin Karşılaştırılması”, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17 (1):21-44. DOI: 10.33437/ksusbd.689146
- Foley, M.; Boylan, B. & McTearnan, N. (2011). “An investigation of how initial teacher education supports the development of primary trainees’ understanding of philosophy for children and concept cartoons”, Teacher Education Advancement Network Journal, 2(1):1-21.
- Karakuş, U.; Palaz, T.; Kılcan, B. & Çepni, O. (2012). “Sosyal Bilgiler Müfredatında Yer Alan "Çevre Sorunları" Konularının Öğretiminde Karikatür Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi”, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32(2):363-376.
- Keogh, B. & Naylor, S. (1999). “Concept Cartoons, Teaching And Learning In Science: An Evaluation”, International Journal of Science Education, 21(4):431-446, DOI: 10.1080/095006999290642
- Kılıç Özün, S.(2010). “Hayat Bilgisi Öğretiminde Kavram Karikatürü Yaklaşımının Öğrenci Başarısı Ve Tutumuna Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Zonguldak.
- Koçoğlu, E. (2012). “6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Karikatür Kullanımının Erişmeye Göre Değerlendirmesi”, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- MEB, (2018a). “Bilim Ve Sanat Merkezleri Yönergesi”, https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_10/07031350_bilsem_yonergesi.pdf (07.12.2019).
- MEB, (2018b). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı. <https://docs.google.com/viewer?url=http%3A%2F%2Fmufredat.meb.gov.tr%2FDosyalar%2F201812103847686SOSYAL%2520B%25C4%25B0LG%25C4%25B0LER%2520%25C3%2596%25C4%259ERET%25C4%25B0M%2520PROGRAMI%2520.pdf> (21.05.2020).
- MEB, (2019). Bilim ve Sanat Merkezleri Öğrenci Tanılama ve Yerleştirme Kılavuzu 2019-2020, https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Forgm.meb.gov.tr%2Fmeb_iys_dosyalar%2F201911%2F15173608_TanYlama_KYlavuzu_YeYitek_Ekli_2.pdf (07.12.2019).
- Mertol, H. (2015). “Üstün Yetenekli Çocuklarda Sosyal Bilgiler Eğitimi” (Ed. Feyzullah. Şahin), Üstün Zekalı Ve Yetenekli Öğrencilerin Eğitimi, ss. 114-125, Pegem Akademi, Ankara.
- Özcan, E. (2019). “İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Aktif Öğrenme Modeliyle Öğretilmesine İlişkin Bir Eylem Araştırması” Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi, 2(1):58-74.
- Öztürk, C. & Kafadar, T. (2020). “2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi”, Trakya Eğitim Dergisi, 10(1):112-126.
- Sidekli,S; Er, H; Yavaş, R. & Aydın, E. (2014). “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Alternatif Bir Yöntem: Kavram Karikatürleri”, Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2(2):151-163.
- Topçubaşı, T. & Polat, S. (2014). “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kavram Karikatürlerinin Öğrenci Başarısına Etkisi”, International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education, 3(2):48-61.
- Uyanık, G. (2017). “İlkokul Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutumları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki” TÜBAV Bilim Dergisi, 10(1):86-93.

Uzun, A. (2006). “Üstün Veya Özel Yetenekli Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Tutumları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki”, Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Ünsal, S. (2007). “Felsefe Öğretiminde Kavram Karikatürlerinin Kullanımı”, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(39):223-243.

Yıldırım, A & Şimşek, H. (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayınları, Ankara.

Yin, K. Y.; Bing, K. W.; & Zakariya, Z. (2016). “Peer Learning With Concept Cartoons Mediated Computer In Secondary School Economics”, International Journal of Business and Social Science, 7(12):93-103.

